

Ferrater i la novel·la

Havia promès escriure sobre com veia Ferrater la novel·la catalana, comentant les seues conferències. Hem de fer tant cas de les seues reflexions atès que de novel·la, Ferrater no en va escriure cap? En va traduir, és veritat: *El castell*, de Kafka, i sabem que va escriure en castellà a dues mans una novel·la negra, però de novel·la, no en va escriure cap, llevat que no entenguem *In memoriam* com una novel·la d'iniciació, cosa que permetria fer conèixer un dels poemes narratius més bells sobre la revolució del 36. De novel·la, però, no en va escriure cap. No va conèixer cap novel·lista amb qui discutir o que el seduís? Els novel·listes de llavors –Pedrolo, Roderoda, Sales–, tots esquius, no feien tertúlies com Carles Riba? No tenien ni tribunes ni reputació?

Ferrater anota les relacions complexes entre classe social i novel·la. L'assumpte entra de pet en la sociologia. Ell entén que cap novel·lista català ha viscut en la seua pròpia pell íntima una vivència de canvi social com, per exemple, Balzac. De fet, el que un escriptor català sol veure són involucions polítiques, ficcions o propaganda, formes anostrades del *parte* militar.

Ferrater tria *Solitud* de Víctor Català, a qui reclama que l'anomenem Caterina Albert. Marcat pel

GABRIEL FERRATER LES DONES I ELS DIES

Edició crítica de Jordi Cornudella

↓ **FERRATER ENTÉN QUE CAP NOVEL·LISTA CATALÀ HA VISCUT EN LA SEUA PELL UNA VIVÈNCIA DE CANVI SOCIAL COM, PER EXEMPLE, BALZAC**

seu moment històric, i contradient Maria Bohigas, s'hi fixa en exclusiva. Per a ell és “una al·lucinació eròtica” no del tot conscient. El debat que enceta és si una escriptora com Caterina Albert és prou conscient del tot de les qüestions sexuals que hi expressa. I en general, si els escriptors plantegen assumptes que no solen ser entesos pels lectors: ell mateix es posa com a exem-

ple. La virtut d'aquesta lectura “eròtica” és que, de cop, etziba aquesta novel·la “arqueològica” al bell mig de la mirada d'un lector estudiantil juvenil. Però, en tot cas, *Solitud* no és en la línia de les novel·les de la cara balzaquiana de la lluna. Hi ha altres cares: *Cien años de soledad* de Gabriel García Márquez. A *Solitud* també hi és, ocult a les rondalles, que Ferrater veu molt “nòrdiques”, més imaginatives que no les catalanes; la fantasia pura que inclou una veritat poètica. També treu de la pols arqueològica *La parada*, de Joaquim Ruyra, que no ha estat pas rescatada i polida com la de Caterina Albert, per les feministes. L'actitud clau és que llegim ideològicament: sigui retraient el blanqueig del falangisme d'un autor o recalcant el protofeminisme de Caterina Albert.

La parada és un relat que es pot interpretar com una paràbola perfecta del Procés. Llegeixin-la, i ho veuran. El crític diu que Ferrater va aprendre a escriure “poesia moral” després d'interpretar *Nabí* de Carner en relació a les racionalitzacions humanes, les nostres excuses de mal pagador. Em demano: Per què no va aprendre de *Solitud* o de *La parada* alguna cosa concreta per a la seua novel·la, la que no va gosar poder escriure? Partia del gros prejudici del Mestre, de l'inclit Carles Riba?